

NUMANTZIA, ILUNABARREKO IZARRA.

Angel Benito Gastañaga

Itzultzailea: Miel Elustondo

Saure, 2006

64 orrialde

12 urtetik aurrera

URGUILU ETA ERRESISTENTZIA ISTORIOAK

Angel Benito Gastañaga komikigileak zeltiberiarrek erromatarren kontra altxatu eta gogor aritu ziren garaiko istorioa kontatzen digu komiki liburu honetan. “Urguilu eta erresistentzia istorioak” dira egileak berak dioen bezala, eta liburuko orrietan barrena Noive gaztearen istorioa eta bere herriarena ezagutzeko aukera izango dugu. Segedako Karos buruzagiaren alabaren istorioa, baina, oso gaintik ikusiko dugu, liburuko orrietan barrena Numantzia eta numantziarren historiak baitu garrantzi handiena. “Nazio modernoek literatura erabili dute bere legitimitatea sortzeko” diosku Jon Kortazarrek Even-Zoharren ideien ildotik, eta hain zuzen, ideia horri beste bat gehitu behar diogu: botereak literatura erabili izan duela bere ideiak inposatzeko. Frankismoan, gai patriotikoak bultzatzeko, duela aste batzuk *Mugalari* honetan bertan Jimu Iturraldek komentatzen zuen Viriatorena bezalako istorioekin batera Numantziakoa kontatu ohi zen. Frankismoak heroi gisa aurkitzen zituen zeltiberiar haiek... Espainiako heroi gisa!. Urteak joan dira eta orain, zama ideologiko hori bazterturik, gertakariak izan ziren bezala agertzen zaizkigu liburu honetan.

Narrazioaren hasiera ka. 153. urtean kokatzen da, Karos buruzagiak bere herria utzi eta Numantzian babesa lortu zuen garaian; Noive, haren alaba, izango da liburuko protagonista, Numantzia herriarekin batera. Erromatarren nahiak eta traizioak zeltiberiarren erresistentzia garaiezinarekin egiten dute aurre, harik eta ka. 134. urtean Erromako senatuak Eszipion Emiliano jenerala bidali arte. Honek Numantzia inguratu eta hamar hilabeteko setioaren ondoren hiriaren errautsak eta biztanle gehienak hilda – askok bere buruaz beste eginda- besterik ez zuen jaso.

Historia eta istorioa bat eginda agertzen dira liburu honetan, bai eta arlo grafikoa eta historikoa; Numantziako Plan Arkeologikoaren zuzendariak adierazi bezala, “istorioa girotzeko eta birsortzeko, berriz, egileak kontuan izan du Numantziari dagokion informazio arkeologikoa”. Eta hau guztia liburua ikusten duenak argi eta garbi nabari dezake. Alegia, alde aurretiko lanketa handia egin dela gertakarien inguruko informazioa jasotzen.

Numantzia, Ilunabarreko izarra informazio iturri erabil zitekeen (irudi errealistek horretan lagun dezakete), baina horretara mugatuz gero pobretu egingo genuke liburu honen balioa. Izan ere abenturazko istorioa ere bada liburu hau, baina baita amodiozkoa edo gizakion jokabide maltzurari buruzkoa ere.

Liburugileak, arestian aipaturiko lanketa horiez gain, ederki konbinatu ditu koloreak (orrialde berean koloretako eszenak eta zuri-beltzekoak) eta irudi edo eszenen banaketa; horrela banaketa linealik gabe, zenbait irudi sartu izan ditu orri berean, batzuetan bakar batzuk, beste batzuetan goitik beherako tirtetan... baina orrietan mugikortasuna bilatuz eta irakurlea irakurtzen jarraitzera animatuz beti. Eta irakurketaz ari garelarik, ezin utzi aipatu gabe erdarazko testua izanik primeran korritzen duela euskaraz Miel Elustondok eginiko lanari esker.

Eskertzekoa da, honegatik guztiagatik, Saure argitaletxe txikiak eginiko lana kalitatezko komiki liburuak euskaraz eskaintzearen. Euskal Herrian puntako ilustratzaileak izanda

ere, gutxi dira gure hizkuntzan argitaratzen diren komiki liburuak, eta hauetako gehienak, hau bezala, itzuliak.

Manguelek, *Irakurketaren historia bat* liburuaren egileak, zioen bezala irakurketak pentsatzen laguntzen du eta boterearentzat ez dago pentsatzen duen herria baino arrisku handiagorik. Euskal irakurleak Noiveren istorioarekin goza ahal duen bezala, gozatu ahalko du egun batean Amaiur edo karlistadetako istorioekin!

Xabier Etxaniz Erle (2007ko urtarrilaren 21ean idatzia)